

Deutsch Sámuelné

Ez a férjem, Gyula édesanyja, Deutsch Margit. Nem tudom, mikor készült, mert nincs rajta dátum. De Szászrégenben készült, mert rajta van a fényképész pecsétje. ?Régen-Borszék?-et ír a pecséten, úgy látszik, hogy ennek a fényképésznek Borszéken is volt műterme. A férjem édesanyja leánykori nevén László Margit. 1889-ben született. A család Szászrégenben is és itt, Marosvásárhelyen is lakott. Jómódú emberek voltak, Szászrégenben volt egy textilkereskedésük, az 1880-as évek végén alapították a Gyula nagyszülei. Egy időben itt is volt, Marosvásárhelyen egy üzletük. A fióküzlet -- a főtéren, a Posta utca sarkán, ahol most a Bernády-szobor van -- sokkal később alakult, és hamar

vége lett, mert olyan üzletvezető került, aki nem tudta rendesen vezetni az üzletet. Úgy tudom, hogy kóser háztartást vezettek, és ők se az ortodox részhez tartoztak, hanem a neológokhoz. Az ünnepeket ők is megtartották. A Gyula családja, azt hiszem, szombatonként eljárt a templomba. Nem tudom, pontosan hányban, visszaköltöztek a szülők Szászrégenbe. Azt mondta Gyula, hogy gyönyörű hosszú haja volt az édesanyjának, és nem vágatta le, végig hosszú haja volt. Itt kontyban van, azért nem látszik -- ha kibontotta, a derekán alul ért. Annyit tudok az édesanyjáról, hogy szép magas, derék nő volt. Szénaasztmája volt. Tavasszal és aratáskor mindig betegeskedett egy kicsit. Temesváron járt iskolába, egy katolikus zárdába. Négy polgárijja volt, ami most a nyolc osztálynak felelne meg, de olyan nevelést és komoly tudást kaptak, hogy felért a mostani érettségivel. Nagyon szépen beszélt németül és franciául. Abban az időben kézimunkázni és háztartást vezetni is tanítottak, az is fontos volt. Zenei tudást is kapott, de inkább elméletit. Egy kicsit zongorázott, de nem magas szinten, amennyit ott tanultak. Nagyon dicsérte Gyula, hogy milyen gyönyörű volt a kézírása. Mesélte Gyula, hogy a nagymama is ott élt velük Szászrégenben, most már pontosan nem tudom, hogy az apai vagy az anyai nagymama volt-e. Volt egy román család -- vevőjük volt, azt hiszem, az üzletben, onnan volt az ismeretség --, akik egy nagyon eldugott helyen laktak egy közeli faluban, s a deportáláskor el akarták bújtatni a Gyula szüleit, de a nagymamát nem vállalták. A szülők aztán nem egyeztek bele, mert nem akarták a nagymamát magára hagyni, és így szegények otthon maradtak. Mind a hármat eldeportálták, apa, mama s a nagymama is gázkamrába került. Ha beleegyeznek, akkor a szülők megmenekülhettek volna, mert egy olyan eldugott helyen volt, ahol semmi nyoma nem volt a háborúnak, se német, se orosz, senki nem ment arrafele. Gyulát, a férjemet a háború után ismertem meg, a szülők nem jöttek vissza Auschwitzból, úgyhogy őket nem ismertem.